

מונחי להטבא"ק

זהות היא דבר מאוד אישי, ואוסף הזהויות של כל אדם הוא ייחודי. רשימה זו היא מבוא בסיסי למונחי להטבא"ק, אך אין רשימה שמסוגלת לכלול את כל המונחים, או שיכולה להכיל את הניואנס המלא של כל מונח. אם תפגשו מישהו שמזדהה עם אחד המונחים באופן שונה מהדרך שבה הוגדר כאן—או אם אתם מזדהים.ות עם אחד המונחים באופן שונה מאשר הוגדר כאן—אנא זכרו שכל אדם הוא הסמכות היחידה לגבי זהותו.ה.

המונחים להלן מוצגים בארבע קטגוריות: מין, זהות מגדרית, אוריינטציה מינית, ומונחים רלוונטיים נוספים. כל אחת משלוש הקטגוריות הראשונות מתארת תחום נפרד של זהות, ופועלת באופן עצמאי מהקטגוריות האחרות.

הערת תרגום: עברית היא שפה מגדרית בייסודה, ואין הסכמה רווחת לגבי הדרך הטובה ביותר ליצור כתיבה א-מגדרית או רב-מגדרית. בתרגום רשימת המונחים הזו מאנגלית, שילבתי מספר טכניקות בניסיון ליצור כתיבה שהיא בו-זמנית שוויונית וקלה לקריאה והבנה, ביניהן שימוש בלשון זכר ברבים (המוסכמה הרווחת והמקובלת ביותר, אך חשוב לציין שהיא מבוססת על התפיסה המסורתית שלשון זכר מכסה גם עבור לשון נקבה, שזוהי כמובן תפיסה בעייתית), ושימוש בנקודה כדי ליצור רצף הפונה לכל המגדרים (לדוגמה, "א.נשים" או "שלהם.ן"). בשביל הפשטות, לא השתמשתי בשיטת הנקודה בכל מקום אפשרי, אך חשוב לציין שבחירה זו נעשתה אך ורק כדי להקל על הקריאה וההבנה הכללית של המונחים, ולא במטרה להדיר שום זהות מגדרית.

מין

מין / או מין שסומן בלידה SEX or SEX ASSIGNED AT BIRTH

תיוג של פרט בעת לידתו.ה כזכר, נקבה, או אינטרסקס, הנקבע על ידי צוות רפואי ומבוסס על תכונות פיזיולוגיות ואנטומיות (איברי מין, כרומוזומים, הורמונים, וכו').

נקבה FEMALE

תווית מינית הניתנת על ידי צוות רפואי בעת או לפני הלידה, אשר ברוב המקרים משויכת לשילוב הכרומוזומי XX וליצור הורמונים ותכונות מיניות מסוימות. לא כל מי שסומן.ה נקבה בלידה מציגה תכונות אלו.

זכר MALE

תווית מינית הניתנת על ידי צוות רפואי בעת או לפני הלידה, אשר ברוב המקרים משויכת לשילוב הכרומוזומי XY ולייצור הורמונים ותכונות מיניות מסוימות. לא כל מי שסומן.ה זכר בלידה מציג.ה תכונות אלו.

אינטרסקס INTERSEX

כינוי כללי לא.נשים אשר הגוף שלהם שונה מהתפיסה הרווחת של מין כמושג בינארי המורכב אך ורק מזכר/נקבה. הכינוי אינטרסקס משמש כמונח מטריה למצבים של גיוון ביולוגי המשפיע על איברי המין והרבייה.

מגדר

מגדר GENDER

הדרך שבה תרבויות וחברות מקבצות א.נשים לקטגוריות חברתיות, לרוב בליווי ציפיות, הנחות, תפקידים וזהויות חברתיות. תרבויות רבות מארגנות את הקטגוריות החברתיות האלה לפי מין שסומן בלידה (ראו לעיל), ומשייכות להן מגוון רחב של משמעויות וציפיות (לדוגמה, בקרב רוב התרבויות הדוגלות בבינאריות מגדרית (ראו להלן), פרט ממין זכר נחשב.ת לבן/גבר, ופרט ממין נקבה נחשב.ת לבת/אישה). בקרב תרבויות שבונות קטגוריות מגדריות לפי מין, יש בדרך כלל ציפיה שילדים.ות משתייכים לקטגורית המגדר המקושרת למין שסומן להם בלידה, והם מחונכים—ישירות או בעקיפין—להתנהג באופן המצופה ממגדר זה. המשמעויות והציפיות המקושרות לקטגוריות מגדר אינן **טמונות** בביולוגיה הספציפית של כל פרט או למין שסומן להם. בלידה, ויכולות להיות שונות באופן מובהק בין תרבות לתרבות. ברמה התרבותית, קטגוריות מגדריות הן תוצר חברתי, התלויות באמונות ובתפיסות משותפות לגבי טבע האדם והחברה (שאותן אמונות הן גם מחזקות). ברמה האינדיבידואלית, מגדר יכול להתייחס לתחושת הזהות האישית בתוך, מחוץ, או ביחס לקטגוריות חברתיות אלה (ראו "זהות מגדרית" להלן).

זהות מגדרית GEDER IDENTITY

הבנה פנימית ואישית של זהות עצמית בנוגע למגדר (ראו לעיל). הזהות המגדרית של אדם יכולה להיות דומה או שונה מהמגדר שסומן להם. בלידה (ראו "סיסג'נדר" ו"טרנסג'נדר" להלן), ויכולה להתאים או לחרוג מקטגוריות המגדר אשר נחשבות נורמטיביות או נפוצות בתרבות שלהם. זהות מגדרית אינה מוגדרת על ידי הגוף או המין הביולוגי של הפרט, וגם לא על ידי הציפיות או הסטריאוטיפים המושלכים עליהם. על ידי אחרים, למרות שדברים אלה יכולים להשפיע על החוויה המגדרית של הפרט: לדוגמה, גישה לשפה ומונחים המתארים את חוויתם. הפנימית, יכולת למצוא ייצוג רחב-טווח של המגדר שלהם. וכו'. זהות מגדרית היא אך ורק תופעה פנימית, וכל פרט הוא הסמכות היחידה לגבי זהותו.

בינאריות מגדרית GENDER BINARY

תפיסה חברתית שלפיה ישנם אך ורק שני מגדרים (לדוגמה, גבר ואישה), אשר נפרדים במהותם ומהופכים זה לזה. לא כל המערכות המגדריות הן בינאריות, ומערכות שהן כן בינאריות יכולות לתפקד ברמות שונות של נוקשות. במערכות בינאריות נוקשות, תפקידים מגדריים לרוב נאכפים באופן קפדני (בדרכים רשמיות או לא-רשמיות ומרומזות), וקטגוריות מגדריות לרוב מתוארות (באופן מוטעה) כטמונות באדם או טבעיות. במערכות מסוג זה, אנשים שאינם מתאימים לתפקידים/ציפיות של המגדר שלהם, או שמגדרם אינו מתאים לשני המגדרים המקובלים, לרוב נאלצים להתמודד עם סטיגמות רבות. חשוב לציין שלמרות שהמגדר של הפרט יכול להשתייך לאחד המגדרים המקובלים במערכת בינארית, מגדרו אינו דבר בינארי במהותו. המילה "בינארי" מתייחסת למערכת שמגדירה ומווסתת מגדר כדרך לקטלג אנשים, מגבילה אילו מגדרים מוכרים ברמה החברתית, ומנסה לשלוט ביחסים בין המגדרים.

טרנסג'נדר או טרנס TRANSGENDER or TRANS

מונח מטריה לאנשים אשר מזדהים עם מגדר שהוא שונה מהמגדר שסומן להם בלידה. ישנם אנשים טרנסים. ות אשר הזהות המגדרית שלהם אינה גבר או אישה, וישנם אנשים אשר זהותם המגדרית משתנה בתקופות שונות במהלך החיים. המילה טרנסג'נדר מורכבת מהמילה "ג'נדר" (מגדר) ומהתחילית "טרנס", אשר מקורה בלטינית ומשמעותה "מֵעֵבֶר". המונח טרנסג'נדר מועדף כיום על המונח המיושן "טרנסקסואל", מכיוון שהוא מעביר את ההתמקדות מאיברי הגוף לזהות עצמית (אבל ישנם עדיין אנשים (ברובם מבוגרים) המזדהים כטרנסקסואלים. ות).

סיסג'נדר CISGENDER

מונח המתאר א.נשים המזדהים עם המגדר שסומן להם בלידה. היפוכה של המילה טרנסג'נדר. מקורה של התחילית "סיס" בלטינית, ומשמעותה "באותו הצד".

א-בינארי NONBINARY

זהות מגדרית שדוחה את או שמתנגדת לתפיסה של בינאריות מגדרית. לפעמים משמשת כמילה חלופית לג'נדרקוויר.

ג'נדרקוויר GENDERQUEER

זהות מגדרית שהיא קווירית (ראו להלן) או שחותרת תחת נורמות מגדריות במכוון. מי שזהותו.ה המגדרית אינה גבר או אישה, נמצאת בין מגדרים או מעבר למגדר, דוחה בינאריות מגדרית, ו/או משלבת מגדרים. לפעמים משמשת כמילה חלופית לא-בינארי.

חוצה את גבולות המגדר GENDER EXPANSIVE

מונח מטריה הכולל תחתיו א.נשים שהזהות המגדרית ו/או הביטוי המגדרי שלהם חוצה את גבולות או נורמות המגדר של התרבות שלהם. מונח זה כולל א.נשים שהם טרנסים.ות, א-מגדריים (agender), ג'נדרקווירים, וא-בינארים, וגם א.נשים סיסג'נדרים.ות. ישנם א.נשים הרואים במונח זה תוספת למונחים אחרים המתארים את הזהות המגדרית שלהם.ן, וישנם כאלה המשתמשים במונח זה ספציפית כדרך למחות נגד הניסיון להגביל אותם.ן לנרטיב מגדרי יחיד.

מגדר לא קונפורמי GENDER NON-CONFORMING

מתאר א.נשים אשר הביטוי המגדרי שלהם אינו תואם את הייחוס המגדרי המצופה מהם חברתית. משמעות המונח מגדר לא קונפורמי הוא שונה ממשמעות המונח טרנסג'נדר.ית.

ג'נדרפלוואיד/נזילות מגדרית GENDERFLUID/GENDER FLUIDITY

מונח המתאר א.נשים שחווים את הזהות המגדרית שלהם כדבר שמשתנה לאורך זמן. המילה "ג'נדרפלוואיד" (נזילה מגדרית) לרוב נמצא בשימוש כמונח זהות מגדרית (לדוגמה, "אני ג'נדרפלוואיד"),

לעומת "נזילות מגדרית" (genderfluidity), המשמש כתיאור של החוויה עצמה. רוב האנשים מכל זהות מגדרית חווים את המגדר שלהם בדרכים שונות במהלך חייהם, אך חווית התזוזה, השינוי, והזרימה של המגדר של אנשים ג'נדרפלואידים היא אחד הדברים שספציפית מגדירים את זהותם המגדרית (יש משוויים את החוויה לנזילות של מים). ישנם אנשים שבשבילם משמעות זהות זו היא מעבר בין קטגוריות מגדר שונות לאורך חייהם או לעיתים תכופות יותר. לאחרים, משמעות היותם ג'נדרפלואיד היא שהמגדר שלהם מציג את עצמו באופן שונה בקונטקסטים שונים. ישנם אנשים ג'נדרפלואידים אשר משנים את הביטוי המגדרי ו/או את לשון הפנייה שלהם (ראו להלן) כדי שתתאים לזהותם המשתנה עם הזמן, ויש כאלה שחווים נזילות מגדרית באופן פנימי בלבד. כמו בכל מונח הקשור לזהות, בחירת המשמעות של ג'נדרפלואיד היא סמכותה האישית של כל אחד.

ביטוי מגדרי

GENDER EXPRESSION

הדרך שבה אנשים מבטאים, מסמנים, או מציגים את המגדר שלהם. ביטוי מגדרי כולל בין היתר מראה חיצוני (בגדים, תספורת, איפור, וכו'), התנהגות, סגנון, וכו'.

לשון פנייה

PRONOUNS

לשון פנייה היא כינוי הגוף שפרט מעדיף. שבו יפנו אליו.ה. בעברית, לרוב כינוי הגוף יש מגדר; לדוגמה, שנינו (זכר) לעומת שתינו (נקבה) בגוף ראשון, אתה (זכר) ואת (נקבה) בגוף שני, הוא (זכר) והיא (נקבה) בגוף שלישי, וכו'. באנגלית, רק לכינויים בגוף שלישי יש מגדר. דוגמאות ללשונות פנייה באנגלית: she/her/hers (משויך לנשים), he/him/his (משויך לגברים), they/them/theirs (לשון פניה א-מגדרית). ישנם גם לשונות פניה חדשות, "ניאופרונאונס" (neopronouns), אשר עדיין לא השתלבו בשפה האנגלית באופן רשמי, כגון ze/hir/hirs או ey/em/eirs (לשונות פנייה א-מגדריות). לשון פניה היא בחירה אישית של כל אחד, ובלתי אפשרי לדעת מה לשון הפניה של מישהו. עד שהם חולקים אותו. במקומות שהחברה נוטה להיות יותר פרוגרסיבית, מקובל לחלוק לשונות פניה בעת הכרויות ראשוניות, בחתימות במייל, ועל תגיות שם, כדי להתייחס בכבוד לכל אחד. אם לשון הפניה של מישהו לא ידועה ואין אפשרות לשאול אותם, מקובל להתייחס אליהם בלשון הפנייה הא-מגדרית they/them/their. כיום, נהוג להשתמש במונח "לשון פנייה" (pronoun), לעומת המונח הישן יותר "לשון פנייה מועדפת" (preferred pronoun).

התאמה מגדרית

GENDER TRANSITION

התהליך שבו אנשים טרנסים משנים מאפיינים שלהם כדי שיתאימו יותר לזהות המגדרית שלהם. אין דרך יחידה או "נכונה" לעשות התאמה מגדרית. התאמה מגדרית כוללת תחתייה את כל או חלק מהדברים הבאים: שינויים תרבותיים, כגון לספר למשפחה, חברים, ו/או שותפים לעבודה; שינויים

חוקיים, כמו שינוי שם ו/או מין בתעודות או מסמכים אחרים; ושינויים רפואיים, כמו הסרת שיער בלייזר או אלקטרוליזה, טיפול הורמונלי, וסוגים שונים של ניתוחים, הכוללים אך לא מוגבלים לניתוחי חזה ואיברי מין. התאמה מגדרית אינה תהליך לינארי, ולעתים תכופות היא מושפעת מנגישות למידע בעניין, הקהילה הסובבת (אם יש תמיכה או לא), ומשאבים כספיים (ראוי לציין שהנגישות לביטוח בריאות בארה"ב שונה באופן משמעותי בין מדינה למדינה, ובמקרים רבים אפילו טיפול רפואי בסיסי דורש משאבים כספיים משמעותיים).

אוריינטציה מינית

אוריינטציה מינית/נטייה מינית SEXUAL ORIENTATION

דפוס של משיכה רגשית, רומנטית ו/או מינית. זהות אישית וחברתית המבוססת על משיכה. מתאר האם ולמי א.נשים נמשכים מבחינה מינית, פיזית, רומנטית, וכו'.

לסבית LESBIAN

מונח אשר לרוב מתאר אישה הנמשכת רגשית, רוחנית, פיזית, ו/או מינית בעיקר לנשים. ישנם א.נשים א-בינארים המזדהים כלסביות.

גיי GAY

מתאר א.נשים הנמשכים רגשית, רוחנית, פיזית, ו/או מינית בעיקר לא.נשים ממגדר הזהה לשלהם. (בשימוש רווח בקרב א.נשים שמזדהים כגברים, אבל גם א.נשים אחרים בקהילת הלהטבא"ק מזדהים כגיי.) מונח מקובל עכשווית המשמש כחלופה להומוסקסואל (ראו להלן).

הומוסקסואלי.ת HOMOSEXUAL

מתאר א.נשים הנמשכים רגשית, רוחנית, פיזית, ו/או מינית בעיקר לא.נשים ממגדר הזהה לשלהם. ישנם א.נשים מהקהילת הגאה—בעיקר דורות מבוגרים יותר—אשר משתמשים במונח זה לזיהוי עצמי, אך בעקבות השימוש ההיסטורי בו לדיכוי ופתולוגיזציה של הקהילה הגאה, המונח נחשב מיושן ולא נמצא בשימוש רחב כיום.

ביסקסואליות או ביסית. BISEXUAL

מתאר אנשים הנמשכים רגשית, רוחנית, פיזית, ו/או מינית ליותר ממגדר אחד. לעיתים בשימוש כמילה נרדפת לפאנסקסואליות.

פאנסקסואליות או פאן PANSEXUAL

מתאר אנשים הנמשכים רגשית, רוחנית, פיזית, ו/או מינית לאנשים משלל זהויות מגדריות. לעיתים בשימוש כמילה נרדפת לביסקסואליות.

קוויר QUEER

1) מונח המתאר נטייה מינית שאינה סטרייט/הטרוסקסואלית, ללא ציון של המגדר של הפרט הקוויר או מגדר האנשים שאליהם הפרט הקוויר נמשך. ישנם אנשים שמזדהים כקווירים בגלל שהמונח לא מתייחס למגדר, וישנם שמעדיפים אותו בגלל שהוא כולל תחתיו משיכה למגוון רחב של מגדרים (בדומה לפאנסקסואליות וביסקסואליות). 2) מונח מטריה לכלל הקהילה הגאה, הכולל תחתיו אנשים לסביות, גיי, ביסקסואלים, וטרנסים. 3) כינוי גנאי היסטורי ועכשווי לאנשים הנתפסים כחוצים את גבולות הנורמות של נטייה מינית ו/או ביטוי מגדרי (משמעות המילה "קוויר" באנגלית היא "חריג, משונה או מוזר"). כמו כינויי גנאי רבים, עם הזמן המילה קוויר אומצה כזהות חיובית על ידי אותה אוכלוסייה שהיא נועדה להשמיץ (ראו הגדרות 1 ו-2).

א-סקסואליות/א-מינית. ASEXUAL

מונח מטריה המתאר אנשים שחשים משיכה מינית מועטה, אם בכלל. הזדהות כא-סקסואלית אינה מוציאה מהכלל שום סוג של התנהגות, כולל השתתפות במערכות יחסים וקיום יחסי מין. המילה "א-סקסואל" — לעיתים קרובות מקוצרת ל"אייס" (ace) יכולה גם להתייחס לקשת הא-סקסואליות, אשר מתארת את מגוון החוויות הקשורות למשיכה. מטריית הא-סקסואליות בין היתר כוללת תחתיה את דמי-סקסואליות (demisexual), מונח אשר מתאר אנשים אשר חשים משיכה מינית רק כלפי אנשים שאיתם יש להם קשר רגשי, וא-רומנטי (aromantic), אנשים החשים משיכה רומנטית מועטה או שאינם חשים משיכה רומנטית כלל כלפי אחרים.

הטרנסקסואליות או סטרייטיות HETEROSEXUAL or STRAIGHT

מתאר א.נשים הנמשכים רגשית, רוחנית, פיזית, ו/או מינית בעיקר לא.נשים ממגדר השונה משלהם.

מונחים נוספים

הטרונורמטיבי HETERONORMATIVE

מתאר את האמונות והמנהגים החברתיים, התרבותיים, המוסדיים והאישיים אשר במכוון או שלא במכוון יוצאים מתוך ההנחה שחוויות וזהויות הטרנסקסואליות הן נורמטיביות או אוניברסליות.

סיס-נורמטיבי CIS-NORMATIVE

מתאר את האמונות והמנהגים החברתיים, התרבותיים, המוסדיים והאישיים אשר במכוון או שלא במכוון יוצאים מתוך ההנחה שחוויות וזהויות סיסג'נדריות הן נורמטיביות או אוניברסליות.

הומופוביה HOMOPHOBIA

פחד או שנאה משוללת הגיון מאהבה, חיבה, או התנהגות מינית בין א.נשים מאותו המגדר. באה לידי ביטוי בקרב אינדיבידואלים בהפגנת דעות קדומות, סלידה, שנאה, דחיה, מחיקה, זלזול, תוקפנות ואלימות, וגם כאפליה ברמה המוסדית כלפי א.נשים הנתפסים כלא-הטרנסקסואלים. הומופוביה גם באה לידי ביטוי בהפגנת פחד להיתפס כאדם שאינו הטרנסקסואלי. ת. בעיני אחרים.

טרנספוביה TRANSPHOBIA

פחד או שנאה משוללת הגיון מא.נשים אשר שוברים או מטשטשים תפקידי מגדר ומאפיינים מיניים. טרנספוביה קיימת בקרב קהילות הטרנסקסואליות, וגם בתוך קהילות גאות. באה לידי ביטוי בקרב אינדיבידואלים בהפגנת דעות קדומות, סלידה, שנאה, דחיה, מחיקה, זלזול, תוקפנות ואלימות, וגם כאפליה ברמה המוסדית כלפי א.נשים הנתפסים כטרנסים. ות או בעלי מגדר לא קונפורמי. טרנספוביה גם באה לידי ביטוי בהפגנת פחד להיתפס כטרנס או כבעל. ת. מגדר לא קונפורמי בעיני אחרים.

ביפוביה BIPHOBIA

פחד או שנאה משוללת הגיון מאהבה, חיבה, או התנהגות מינית של אנשים המזדהים כביסקסואלים. באה לידי ביטוי בקרב אינדיבידואלים בהפגנת דעות קדומות, סלידה, שנאה, דחיה, מחיקה, זלזול, תוקפנות ואלימות, וגם כאפליה ברמה המוסדית כלפי אנשים הנתפסים כביסקסואלים. גם באה לידי ביטוי בהפגנת פחד של להיתפס כביסקסואלי. ת. בעיני אחרים. כוללת בנוסף "מחיקה ביסקסואלית" (bisexual erasure), שהיא ההנחה שמשיכה יכולה להתקיים רק כלפי מגדר אחד (כלומר רק הטרוסקסואליות או הומוסקסואליות); מחיקה ביסקסואלית קיימת בקרב קהילות הטרוסקסואליות וגם בתוך קהילות גאות.

ייחוס מגדרי GENDER ATTRIBUTION

מצב שבו צופה מהצד מחליט על דעת עצמו. מהו המגדר של פרט אחר, בהתבסס על הביטוי המגדרי של אותו הפרט. ייחוס מגדרי הוא תמיד ניחוש, אלא אם כן הזהות המגדרית שותפה באופן מובהק.

מיסג'נדר MISGENDER

שימוש בשפה אשר מסווגת את המגדר של פרט באופן שגוי. יכול להתייחס לשימוש בלשון פנייה לא נכונה, או שימוש בשפה מגדרית אחרת שאינה מתאימה לאותו פרט (כגון "מר" או "גברת"). כשנעשה באופן מכוון, נחשב לפוגעני ומזלזל.

שם מת/דד-ניים DEADNAME

השם שניתן לאדם טרנסי. ת. בעת הלידה שבו כבר לא משתמשת. גם ידוע כ-birth name (שם לידה). השימוש בשם מת של אנשים טרנסי נקרא דד-ניימינג (deadnaming), וכשנעשה באופן מכוון נחשב לדבר פוגעני ומזלזל.

אלו חלק מהמונחים הנפוצים ביותר כיום בקרב קהילות להטבא"ק בארה"ב. ישנם עוד רבים, ומונחים חדשים נוצרים כל יום. עדיף לשאול אנשים אינדיבידואליים וקהילות ספציפיות באלו מונחים הם משתמשים, ומה משמעות המונחים האלה מבחינתם.